

שלחו להדפסה

גודל פונט

הכסף | עסקים קטנים ובינוניים

הרפורמה בעמלות הבנקים פגעה דווקא בעסקים הקטנים
לפי בדיקת כלכלני **מ.א בקרה וניהול**, הרפורמה - שהייתה אמורה להיטיב גם עם העסקים הקטנים - דווקא ייקרה את חלק מהעמלות בעבורם. אחת התייקרה ב-550%, אחרת עלתה מ-650 שקלים לשנה ל-1,800. ההמלצה: לפעול להחלת הפיקוח על העמלות גם בעבור העסקים הקטנים

כתב כלכליסט
14:51, 06.01.09

לפני כשנתיים טען נגיד בנק ישראל, פרופ' סטנלי פישר, כי הוא כלקוח לא מצליח לא להביא את תדפיס חשבון הבנק שלו, על כל העמלות הנהוגות בו. התבטאות זו של הנגיד הביאה את בנק ישראל ליזום את הרפורמה בעמלות הבנקים, ש**נכנסה** לתוקפה בחודש יולי אשתקד.

הכוונות היו בסך הכל טובות: להקטין את העמלות ללקוחות הפרטיים (משקי הבית) ולמגזר העסקים הקטנים, שהם שבדרך כלל נשאו בנטל מימון העמלות הנמוכות למגזר העסקי. מטרה נוספת של הרפורמה, הייתה להביא לאיחוד עמלות, על מנת למנוע כפל עמלות וליצור שקיפות, המגבירה את התחרות הבין-בנקאית, כך שהלקוחות יוכלו באמת לערוך השוואה בין סוגי העמלות ועלותן בבנקים השונים.

לאחרונה **פרסם** בנק ישראל את מסקנותיו מהרפורמה, לאחר יישומה במשך הרבעון השלישי של 2008.

בבנק ציינו, כי בסך הכל הצליחה הרפורמה לגרום לירידה בעלויות בחשבונות העו"ש של כ-70% ממשקי הבית. עבור כ-15% לא חל כל שינוי ועבור היתר - חלה דווקא עלייה. אם נסתכל על הבנקים השונים, בשלושת הבנקים הגדולים אכן חלה הפחתה מסוימת, זאת לעומת הבנקים המזרחי והבינלאומי, בהם עלתה דווקא ההוצאה הממוצעת בכ-4% ו-33% (!) בהתאמה.

בבנק המרכזי אף ציינו, כי הרפורמה היטיבה בעיקר עם האוכלוסיות החלשות מקרב משקי הבית (אזרחים ותיקים, בעלי מוגבלויות, לקוחות שאינם מחזיקים בכרטיס אשראי או כרטיס למשיכת מזומן), שכן בעקבותיה הוזלו שירותי עו"ש על ידי פקיד בנק עבור אוכלוסיות אלה.

עם זאת, בדיקה שביצעו כלכלני **מ.א בקרה וניהול**, המתמחה בחישובי ריבית ובדיקת חשבונות בנק, מעלה כי בניגוד למשקי הבית, שזכו (אם כי באופן חלקי) להקלה בעמלות בחשבון הבנק, הרי שמגזר העסקים הקטנים, שאמור גם הוא להיכלל ברפורמה, דווקא נפגע ממנה.

עלויות של מאות אחוזים

טרם יישום הרפורמה, עסקים רבים רצו להיכלל בה ואף התחילו בתהליכים הדרושים לשם שינוי הגדרתם ל"עסק קטן". יישום הרפורמה לא הביא לתוצאה המיוחלת מבחינתם ובמקרים רבים - הם אף נפגעו משינוי ההגדרה.

מנכ"ל החברה, **דוד אברון**, מסביר כי עבור עסקים אלו התייקרו העמלות באופן ניכר. כך לדוגמא, בבנק הפועלים גבו טרם הרפורמה דמי ניהול חשבון קבועים לעסקים ללא מסגרת אשראי בסך של 10 שקלים לחודש. כעת, עסקים כאלו ישלמו 54 שקל לחודש - עלייה של כ-550%.

באשר לעמלת דמי ניהול חשבון קבועים, את העלייה הגדולה ביותר בסעיף זה ניתן לראות בבנק דיסקונט. אם לפני הרפורמה עמדו דמי הניהול על 165 שקל לרבעון, לכל העסקים, הרי שלאחריה עמלה זו השתנתה ל-250 שקל לרבעון לעסק גדול, 1,000 שקל לשנה בסך הכל, ול-150 שקל לחודש לעסק קטן ובסך הכל - 1,800 שקל לשנה. סכום לא מבוטל בכלל בעבור עסקים קטנים.

עם זאת, בחלק מהעמלות חלה ירידה. כך לדוגמא, עמלת העברה הוזלה בשיעור ניכר, מ-40 ל-6 שקלים בלבד, אך בהסתכלות כללית, ניתן לראות כי חלה עלייה בעלות החזקת חשבון בנק בעבור העסקים הקטנים.

הכנסות הבנקים בעמלות מסויימות דווקא עולות

לפי נתוני בנק ישראל, שני הבנקים הגדולים "איבדו" הכנסה של כ-250 מיליון שקל בעקבות הרפורמה. עיון בדו"חות הרבעוניים של הבנקים מראה, כי אובדן ההכנסה אולי התבטא אצל משקי הבית, אך המגזרים האחרים בהחלט פיצו על כך.

כך לדוגמא, רשם בנק הפועלים בסוף הרבעון השלישי אשתקד הכנסה של 1.087 מיליארד שקל רק מעמלות תפעוליות - עלייה של אחוז בהשוואה לתוצאות הרבעון המקביל אשתקד. בבנק לאומי הסתכמו העמלות לתקופה זו ב-840 מיליון שקל, לעומת 834 מיליון שקל ברבעון המקביל של 2007.

דו"חות הפועלים אף מראים, כי ממגזר העסקים הקטנים - אותו מגזר שאמור היה לצאת נשכר במידת מה מן הרפורמה, עלו ההכנסות התפעוליות בכ-5% בהשוואה לרבעון הקודם, כאשר ברור שחלק ניכר מהן אלו העמלות.

המנכ"ל אברון מוסיף, כי "יש לראות בברכה יוזמות כשל בנק ישראל, שמטרתן להגביר את התחרות בין הבנקים ובסופו של דבר מיטיבות עם הלקוח. אך, כדי למנוע מצב בו העסקים הקטנים נפגעים מרפורמה, שהייתה אמורה להיטיב עמם, יש להחיל את הפיקוח על העמלות גם בקרב מגזר העסקים הקטנים".